

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-12-12

Ärendenummer SLK-2023-00806

Handläggare

Christina Gustafsson

Telefon: 031-368 03 08

E-post: christina.gustafsson@stadshuset.goteborg.se

Remiss från Förvarsdepartementet – SOU 2023:50 En modell för svensk försörjningsberedskap

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Yttrande över remiss av betänkandet En modell för svensk försörjningsberedskap (SOU 2023:50), i enlighet med bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, översänds till Förvarsdepartementet.

Sammanfattning

Förvarsdepartementet har den 22 september 2023 översänt remiss av SOU 2023:50 En modell för svensk försörjningsberedskap (SOU 2023:50) för yttrande till Göteborgs Stad. Förvarsdepartementet önskar svar senast den 31 december. Stadsledningskontoret har fått förlängd svarstid till den 10 januari 2024.

Förslagen i utredningen innebär en ny struktur där Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) får en nationell roll inom försörjningsberedskap som påverkar kommuner och regioner. Kommuner och regioner föreslås få informationsskyldighet till länsstyrelsen avseende behov och samhällsviktiga näringsidkare på lokal och regional nivå. Även finansieringsprincipen tas upp, med ett förslag om riktade statsbidrag för aktivitetsbaserade åtgärder. I betänkandet används begreppet försörjningsberedskap om den verksamhet som syftar till att vid fredstida krissituationer och höjd beredskap (och då ytterst krig) upprätthålla den försörjning av varor och tjänster som är nödvändig för befolkningens överlevnad, för att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna eller för att bidra till det militära försvarets förmåga.

Stadsledningskontoret framför synpunkter avseende nationell samordningsfunktion, försörjningsanalyser, finansieringsprinciper, planeringsförutsättningar, lagerhållning, transporter med mera.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att stärka försörjningsberedskapen nationellt kommer att kräva tid, resurser och kompetens och beroende på vilka åtgärder som vidtas på en mer detaljerad nivå så kommer det få ekonomiska konsekvenser för staden och kan innebära ett utökat ansvar och resursbehov för stadens berörda förvaltningar och bolag.

Utredningens förslag angående bland annat beredskapslagring kan komma att påverka kommunerna ekonomiskt.

Hur stor påverkan kan bli kommer vara beroende av hur mycket lagring av försörjningsviktiga varor som åläggs kommunen och hur mycket som kommer vara beredskapslagring på nationell nivå. Även ökade kostnader för personalresurser och förändrat kompetensbehov kan påverka kommunen ekonomiskt, beroende på omfattning.

Bedömning ur ekologisk dimension

Lagerhållning av beredskapsartiklar i plast som innehåller skadliga ämnen eller nöddrivmedel för fossildrivna fordon, kan vara negativt ur en ekologisk dimension. Biobränslen för el, kraftvärme och värmeproduktion är skrymmande att beredskapslagra och är transportkrävande.

Bedömning ur social dimension

Syftet med försörjningsberedskap är att värna medborgarna och säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna. Utredningens förslag kan komma att bidra positivt ur en social dimension då vissa befolkningsgrupper drabbas hårdare än andra av kriser i olika omfattning. Grupper som har svårare att på egen hand klara en kris kan vara äldre, barn och personer med funktionsnedsättning.

Bilagor

1. Sammanfattning
2. Protokollsutdrag från exploateringsnämnden
3. Protokollsutdrag från inköps- och upphandlingsnämnden
4. Protokollsutdrag från Göteborgs Stads Leasing
5. Förslag till yttrande till Försvarsdepartementet

Ärendet

Försvarsdepartementet har den 22 december 2023 översänt remiss av SOU 2023:50 En modell för svensk försörjningsberedskap för yttrande till Göteborgs Stad.

Försvarsdepartementet önskar svar senast den 31 december. Stadsledningskontoret har fått förlängd svarstid till den 10 januari 2024.

Beskrivning av ärendet

Regeringen beslutade den 2 september 2021 att tillsätta en utredning som ska analysera och föreslå en funktion med ansvar för nationell samordning av försörjningsberedskapen samt utreda principer och former för finansiering av samhällets försörjningsberedskap.

Utredningens innehåll

Ansvaret för att planera och skapa en beredskap för samhällets mest nödvändiga varu- och tjänsteförsörjning i allvarliga krissituationer måste åläggas staten i första hand enligt utredningen. Samtidigt är den verksamhet som bedrivs i flera företag, kommuner och regioner samt andra organisationer avgörande för att upprätthålla grundläggande funktioner i samhället. Försörjningsberedskapen omfattar alltså såväl statlig som privat och kommunal verksamhet.

I betänkandet används begreppet försörjningsberedskap om den verksamhet som syftar till att vid fredstida krissituationer och höjd beredskap (och då ytterst krig) upprätthålla den försörjning av varor och tjänster som är nödvändig för befolkningens överlevnad, för att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna eller för att bidra till det militära försvarets förmåga.

Ansvaret för den nationella samordningen av försörjningsberedskapen föreslås ges till MSB. Förslaget innebär vidare att MSB ombildas till en styrelsemyndighet och att det ska inrättas ett rådgivande organ – ett försörjningsberedskapsråd – i myndigheten.

Huvuduppgiften för MSB föreslås bli att ta fram en nationell försörjningsanalys av Sveriges samlade behov av försörjningsviktiga varor och tjänster. Första ledet i en försörjningsanalys är att göra behovsanalyser inom för samhället centrala områden för varu- och tjänsteförsörjning i fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. I ett andra led av försörjningsanalysen måste behovsanalysen ställas mot tillgången till de identifierade försörjningsviktiga varorna och tjänsterna i dessa situationer, för att därefter kunna leda till slutsatser om ett eventuellt behov av åtgärder. Behovsanalyserna omfattar identifiering av dels försörjningsviktiga varor och tjänster, dels företag som bedriver samhällsviktig respektive totalförsvarsviktig verksamhet. Ytterligare en uppgift som föreslås blir att tillhandahålla en kontaktpunkt dit företag kan vända sig för att få information eller vägledning.

MSB föreslås beredskapslagra varor som är försörjningsviktiga och som inte omfattas av någon annan myndighets ansvarsområde samt bedriva uppdragsverksamhet genom att tillhandahålla beredskapslagringstjänster åt statliga myndigheter. Uppdragsverksamheten föreslås finansieras med avgifter.

Förslag på uppgifter till andra statliga myndigheter än MSB

Beredskapsmyndigheterna och vissa sektorsansvariga myndigheter enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap ska ta fram behovs- och försörjningsanalyser som ska ligga till grund för MSB:s nationella försörjningsanalys.

Länsstyrelsernas analyser ska omfatta kommuners och regioners behov av försörjningsviktiga varor och tjänster och länsstyrelserna får en författningsreglerad möjlighet att begära in sådana uppgifter från kommuner och regioner. Detta genom att i lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap införs en skyldighet för kommuner och regioner att på begäran av länsstyrelsen lämna information om sina behov av försörjningsviktiga varor och tjänster.

Den försörjningsanalys som Trafikverket får i uppgift att göra enligt förslaget ska även omfatta transporter (transportörer och logistikcentrum).

För att möjliggöra för beredskapsmyndigheterna att få del av nödvändig information från näringsidkare för sitt analysarbete föreslås att samtliga beredskapsmyndigheter med undantag för Säkerhetspolisen blir så kallade totalförsvarsmyndigheter och att lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen utökas till att även omfatta planeringen av försörjningsberedskapen.

Ett ytterligare förslag är att det ska framgå av Upphandlingsmyndighetens instruktion att myndighetens upphandlingsstöd ska bidra till att krisberedskaps- och totalförsvarsaspekter säkerställs i upphandling av samhällsviktig verksamhet och sådan verksamhet som är nödvändig för totalförsvarsväret.

Vidare föreslås att regeringen ger Kommerskollegium i uppdrag att undersöka tänkbara åtgärder som kan säkerställa handelsflöden även under störda förhållanden.

För att möjliggöra en sammanhängande planering av försörjningsberedskapen föreslås att regeringen uppdrar åt MSB att i samråd med Försvarsmakten precisera planeringsantaganden för försörjningsberedskapen inom ramen för gällande politisk inriktning för civilt försvar och försörjningsberedskap.

Finansieringsprinciper för försörjningsberedskapen enligt förslaget

- Staten bär huvudansvaret för försörjningsberedskapen. Staten ansvarar därför huvudsakligen för finansieringen av de åtgärder för att stärka försörjningsberedskapen som staten prioriterar och som inte är författningsreglerade.
- Staten kan ersätta externa deltagare för betydande kostnader att delta i planerings- och övningsverksamhet som staten anordnar om det krävs för att säkerställa deras deltagande.
- Enskilda och icke-statliga aktörer inklusive kommuner och regioner kan förväntas att på egen bekostnad upprätthålla en viss grundberedskap för att hantera mindre störningar i sin verksamhet.
- För kommuner och regioner gäller den kommunala finansieringsprincipen för stadigvarande förändringar av det kommunala ansvaret. För aktivitetsbaserade åtgärder som kräver statlig styrning bör i stället riktade bidrag användas.
- Företag ansvarar i normalfallet själva för finansieringen av författningsreglerade skyldigheter att vidta beredskapsåtgärder.

Angränsande uppdrag i Göteborgs Stad

Efter stadsledningskontorets beredning av uppdraget gällande Göteborgs krisberedskap i ett nytt säkerhetspolitiskt läge beslutade kommunstyrelsen 2023-01-11 § 26, dnr 0583/22 att stadsledningskontoret får i uppdrag att, inom ramen för planen för arbetet med

krisberedskap och civilt försvar, ta fram en inriktning och en ansvarsfördelning för skydd av civilbefolkningen i ett krisläge. I uppdraget ingår att ta fram förslag på åtgärder som bedöms vara prioriterade vad gäller skydd av civilbefolkningen och totalförsvarsanläggningar.

Kommunstyrelsen beslutade KS 2023-01-11 § 26 därtill att ge stadsledningskontoret i uppdrag att bevaka, följa upp och till kommunstyrelsen föreslå åtgärder för hur staden samlat ska arbeta med att säkerställa försörjningen av nödvändiga varor och tjänster. Stadsledningskontoret kommer att ta ett samlat grepp gällande åtgärder som är angelägna för nämnda uppdrag i Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap 2024-2027, som planeras som ett parallellt ärende till kommunstyrelsens sammanträde 10/1.

Inkomna synpunkter från nämnder och styrelser

Stadsledningskontoret har underremitterat utredningen till exploateringsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, inköps- och upphandlingsnämnden, utbildningsnämnden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden, Business Region Göteborg AB, Göteborgs Hamn AB, Göteborgs Stads Leasing AB samt Göteborg Energi AB för yttrande. Utredningen har även skickats till kretslopp och vattennämnden för kännedom och eventuellt yttrande.

Remissvar har inkommit från exploateringsnämnden, inköps- och upphandlingsnämnden samt Göteborgs Stads Leasing AB. Göteborg Energi AB och Göteborgs Hamn AB har inkommit med tjänstepersonssvar.

Remissinstansernas svar finns i sin helhet på stadsledningskontoret.

Exploateringsnämnden

Nämnden delar utredningens slutsats att planeringsförutsättningar behöver konkretiseras och preciseras. Nämnden efterfrågar planeringsförutsättningar för geografier och volymer av tillkommande lagringsbehov. I den mån statliga beredskapslager avses inrättas önskar nämnden precisera om staten då avser äga fastighet och anläggning.

Som utövare av markägarrollen till drygt halva Göteborg kommuns areal är sannolikheten stor att nämnden berörs i större eller mindre utsträckning av flera av de utredningar som pågår eller presenterats, såväl militärt som civilt. Markägandet är ett starkt verktyg med möjlighet att påverka och bidra till positiv utveckling genom att, tillsammans med andra, bygga robusthet och beredskap. Det finns normalt konkurrerande markanspråk på den kommunala markens användning men även ökat statligt intresse för det kommunala ägandet kan noteras. Det snabbt försämrade omvärldsläget ger upphov till nya perspektiv och frågeställningar som nämnden inte har rutiner eller erfarenhet att hantera. I kontexten av totalförsvarets upprustning talas om sammanhållen totalförsvarsplanering och att alla aktörer, såväl offentliga som privata behöver bidra. Upprustningen anges pågå under lång tid och utgör på så sätt det ”nya normala”. Det innebär att exploateringsnämndens roll som markägare befinner sig i en större kontext än sammanhållen stadsutveckling eller hela-staden-perspektiv på kommunnivå, vilket ställer ytterligare krav på nämndens förmåga. En effekt av inrättande av beredskapslager kan vara ökade markanspråk för lagerhållning. Detta kan komma i form av önskad utvidgning av befintliga lager på befintlig plats eller som nya platser för lagerhållning. Intressenten/lagerhållaren kan vara antingen näringsliv eller staten, beroende på former och platser för nya/utvidgade lagervolymer.

Inköps- och upphandlingsnämnden

Nämnden avstyrker förslaget i betänkandet att Länsstyrelsernas analyser ska omfatta kommuners och regioners behov av försörjningsviktiga varor och tjänster och länsstyrelserna får en författningsreglerad möjlighet att begära in sådana uppgifter från kommuner och regioner. Nämndens bedömning är enligt följande:

- Att få god kvalitet i en analys som grundar sig på att samla in alla kommuners och regioners försörjningsviktiga varor och tjänster bedömer nämnden som svåruppnåeligt. Kompetensen skiljer sig mellan kommuner och regioner och alla deras tillhörande verksamheter i genomförande av risk- och sårbarhetsanalyser, kartläggning av försörjningsprocesser, identifiering och bedömning av försörjningsrisker, kontinuitetsplanering, analysarbete och prioriteringsförmåga. Detta riskerar att medföra att analysen blir bristfällig.
- Det krävs ett likartat arbetssätt och en tydlig systematik, men även då bedömer nämnden att den insamlade informationen inte kommer vara av tillräckligt god kvalitet. Det av samma anledning som ovan.
- Att samla information från alla kommuner och regioner om alla deras försörjningsviktiga varor och tjänster bedöms ta tid, vara extremt omfattande och svårhanterligt för alla parter (kommuner, regioner och Länsstyrelsen) dels i själva insamlandet, dels i hanteringen av den insamlade informationen.
- Nämnden föreslår, som ett första steg, att det sker en central utredning av ett antal typkommuner och typregioners (liten, mellan och stor) försörjningsviktiga varor och tjänster. Nämndens bedömning är att en sådan utredning skulle ge ett beslutsunderlag med avsevärt högre kvalitet och därmed ge förutsättningar av vad för varor och tjänster som är försörjningsviktiga och hur stor behovet av dessa är. Arbetet skulle därtill inte bli lika administrativt tungt och möjlighet till att dra lärdomar till ett nästa steg i de fall det finns behov av att göra en mer djupgående analys av fler kommuners och regioners försörjningsviktiga varor och tjänster.

Nämndens tillstyrker till viss del förslaget att för kommuner och regioner gäller den kommunala finansieringsprincipen för stadigvarande förändringar av det kommunala ansvaret och för aktivitetsbaserade åtgärder som kräver statlig styrning bör i stället riktade bidrag användas. Nämndens bedömning är enligt följande:

De uppgifter som åläggs kommuner utifrån utredningens förslag är stadigvarande förändringar och inte aktivitetsbaserade åtgärder. Nämnden uppfattar att det finns en oklarhet i utredningen i vilken mån det är utredningens uppfattning att kraven är stadigvarande förändringar. Nämnden ser det därför som en risk att de uppgifter som åläggs kommuner utifrån utredningens förslag inte blir fullt finansierade långsiktigt utan endast finansieras genom tillfälliga riktade bidrag.

Nämnden ser gärna att det kommer fler remisser på hur de förslag som ges i betänkandet av *En modell för svensk försörjningsberedskap* (SOU 2023:50) ska genomföras i mer detaljerad form.

Göteborgs Stads Leasing AB

Bolaget delar utredningens åsikt om att MSB är den myndighet som är bäst lämpad att ansvara för den nationellt samordnande funktionen. Bolaget ser positivt på förslaget att inrätta ett försörjningsberedskapsråd dit aktörer kan vända sig för stöd och vägledning.

Bolaget ser positivt på att Trafikverkets försörjningsanalys även ska omfatta transporter.

Bolaget bedömer att förslagen kan få ekonomiska konsekvenser för kommunen bland annat gällande personalresurser och utökat eller förändrat kompetensbehov.

Beredskapslagring och hantering av dessa kan också komma att påverka kommunerna ekonomiskt.

Göteborg Energi AB

Göteborg Energi AB välkomnar utredningen och bedömer att den är av övergripande hög kvalitet. Rapporten presenterar en rad väl underbyggda och realiserbara förslag kring organisation, ansvar, metodik och finansiering av försörjningsberedskapen. Samtidigt som utredningen redovisar många väsentliga frågor som ska åtgärdas tar den i allt för liten omfattning ställning till hur. Detta riskerar att öka utrymmet för tolkningar och/eller medföra tidsfördröjning. Bolaget instämmer i vikten av en grundlig strategisk behovsanalys. Bolaget lyfter fram att försörjningsanalyserna bör genomföras av ett likartat arbete inom berörda sektorer och att det bör finnas tydligt beskrivna ramfaktorer som scenarier, tidsfaktorer, leveranskrav för att enskilda aktörer ska kunna beskriva behov på ett jämförbart sätt med övriga.

I huvudsak delar Göteborg Energi AB finansieringsprinciperna för försörjningsberedskap och utredningens förslag att staten ansvarar för finansieringen. Bolaget framför finansiering bör tas ur försvarsbudgetens anslag för Civilt försvar samt att finansiering av den beredskapslagring som styrs av regulativa krav, vilket påverkar såväl offentligt ägda som de privata företagen, ska ges full kostnadstäckning av staten.

Det behövs en analys av hur de olika lagringsformerna ska hanteras ur ett riskperspektiv. Ett resonemang bör föras kring den geografiska spridningens relation till tillgänglighetsfaktorn. Generellt medför decentraliserad lagring bättre riskspridning och ökad tillgänglighet. Det behövs någon form av centralt register, oberoende huvudman, för lagerhållning och geografisk spridning, i syfte att tillgodose status och aktörers tillgänglighet.

Bolaget lyfter fram ett krav tydlig reglering av hur avtal ska upprättas för att säkerställa tjänsteleveranser under höjd beredskap. Vidare hur tjänsteleverantörerna ska förhålla sig till krigsplacering eller tjänsteplikt.

Bolaget framför att Energibranschens omställning till förnybar energi påverkar förutsättningarna till energiproduktion vid störningar. Biobränslen för el, kraftvärme och värmeproduktion är skrymmande att beredskapslagra samt är transportkrävande. Det finns även en målkonflikt mellan att stärka försörjningstryggheten och att bli fossilfria, som behöver beaktas.

Göteborgs Hamn AB (GHAB)

GHAB har tagit del av SOU 2023:50 och utifrån bolagets verksamhet och funktion fokuserat på aspekter av utredningen som berör transporter och delvis utrikeshandel.

Bolaget delar utredningens analys av den rådande situationen, särskilt den identifierade bristen på en övergripande översikt samt ansvarsfördelning för godstransporter under kris- eller krigssituationer. Bolaget delar utredningens uppfattning och stöder förslaget att nationellt samordna frågor kring försörjning. Bolaget stödjer det föreslagna första steget, med en fördjupad analys av förutsättningarna och potentiella handlingsvägar framåt.

Bolaget betonar den centrala roll som sjöfarten spelar för internationella transporter och leveranskedjor. Göteborgs Hamn är en nyckelaktör och bedriver samhällsviktig verksamhet som energiförsörjning, näringslivets tillgång till omvärlden och nationell säkerhet. Det är av stor betydelse att inkludera sjöfartskompetens på nationell nivå i analysen.

Det är av stor vikt att analysen av transportaspekterna av försörjningsberedskapen sker ur ett logistikkedjeperspektiv för att Sverige ska kunna säkerställa robusta och tillförlitliga logistikkedjor i händelse av kris eller krig. Denna analys skulle även komma att nyttjas vid planering och strukturering av infrastrukturplanering i fredstid. Hållbara, robusta och effektiva logistikkedjor är en tillgång för landet även i fredstid. Det är rimligt att Trafikverket är den statliga myndighet som ansvarar för behovsanalyserna inom transportområdet. Det behöver dock tydliggöras hur dessa analyser skall utföras och då framför allt gällande samverkan mellan kommunala hamnar, privata terminaloperatörer, de föreslagna beredskapsmyndigheterna och det statliga Trafikverket. För att behovsanalyserna skall vara tillförlitliga och i förlängningen för försörjningsberedskapen inom transportområdet tillförlitlig behöver ansvar och samverkansformer vid kris eller krig tydliggöras inom de många fall komplicerade aktörsrika logistikkedjorna.

Utfallet av behovsanalyserna inom Transportområdet behöver även samstruktureras och samplaneras med transportscenarier kopplade till världlandsstödet, som eventuellt nya krav och funktioner med anledning av ett svenskt NATO-inträde. Detta eftersom det i grunden i de flesta fall kommer att beröra samma infrastruktur och logistikkedjor.

Sveriges kommuner och regioner (SKR)

Stadsledningskontoret har deltagit i Sveriges kommuner och regioner (SKR) remisskonferens för ärendet och delar de bedömningar som framkom där.

SKR framförde bland annat följande synpunkter på remissen:

Försörjningsanalyser är nödvändigt, men det är tveksamt om processen för informationsinhämtning är det mest effektiva för att höja beredskapsförmågan. För kommunerna är länsstyrelsen rätt part att rapportera till. Informationsinhämtning ska inte ske när uppgifter kan hämtas på annat sätt. SKR efterlyser information till kommuner och regioner om försörjningsanalyser, beredskapslagring, behovsbild, lagerstatus m m. SKR är tveksamt till informationsinhämtning från näringsidkare, dvs att statliga myndigheter kan begära information, av samma skäl som informationsskyldighet för kommuner och regioner. Utredningen förbiser att kommuner och regioner i flertalet fall har dessa som affärspartner och borde ha en central roll i informationsutbytet. SKR är för övrigt positiva till:

- MSB:s roll som nationell samordningsfunktion.
- Att transportörer och logistikcentra ingår i sektorn transporter, men kommuners och regioners roll i kollektivtrafiken behöver förtydligas
- Förslaget om knutpunkt för företag och Upphandlingsmyndighetens roll som stöd i upphandling och avtalsskrivning
- Förslaget att MSB blir styrelsemyndighet. SKR framförde att kommuner och regioner behöver vara representerade i styrelsen.

- Att staten har huvudansvar för finansieringen. SKR framförde att den kommunala finansieringsprincipen ska gälla fullt ut och avstyrker riktade statsbidrag för aktivitetsbaserade åtgärder.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret är positivt till att frågan om försörjningsberedskap lyfts fram och regleras. Stadsledningskontoret är också positivt till förslaget att MSB ska ansvara för den nationellt samordnande funktionen samt förslaget att inrätta ett försörjningsberedskapsråd dit aktörer kan vända sig för stöd och vägledning.

Kontoret bedömer att försörjningsanalyser är nödvändigt men ser dock en risk att det blir fokus på själva informationsinhämtningen, istället för det som höjer den faktiska beredskapsförmågan. Stadsledningskontoret ser också en risk med att det blir en administrativt betungande och kostsam hantering och gör sammantaget bedömningen att förslaget till utformning av försörjningsanalyser bör avstyrkas. Kontoret vill lyfta fram förslaget från inköp och upphandlingsnämnden med en central utredning av ett antal typkommuner och typregioners (liten, mellan och stor) försörjningsviktiga varor och tjänster. En sådan utredning skulle ge ett beslutsunderlag med avsevärt högre kvalitet och därmed ge förutsättningar av vad för varor och tjänster som är försörjningsviktiga och hur stort behovet av dessa är.

Stadsledningskontoret är positivt till att Trafikverkets försörjningsanalys även ska omfatta transporter och logistikcentrum och vill tillägga att kommuners och regioners roll i kollektivtrafiken behöver förtydligas. Kontoret vill också understryka den centrala roll som sjöfarten och Göteborgs hamn har för internationella transporter och leveranskedjor. I sammanhanget vill kontoret också lyfta att hamnen är beroende av att stödjande infrastruktur som vägar och järnvägar finns i tillräcklig omfattning.

Finansieringsprinciperna för försörjningsberedskapen enligt förslaget innebär för kommuner och regioner att den kommunala finansieringsprincipen för stadigvarande förändringar av det kommunala ansvaret gäller. För de så kallade aktivitetsbaserade åtgärderna som kräver statlig styrning bör enligt förslaget i stället riktade bidrag användas. Stadsledningskontoret bedömer att de uppgifter som åläggs kommuner utifrån utredningens förslag är stadigvarande förändringar och inte aktivitetsbaserade åtgärder. Stadsledningskontoret uppfattar att det finns en oklarhet i utredningen i vilken mån det är utredningens uppfattning att kraven är stadigvarande förändringar.

Stadsledningskontoret ser det därför en risk att de uppgifter som åläggs kommuner utifrån utredningens förslag inte blir fullt finansierade långsiktigt utan endast finansieras genom tillfälliga riktade bidrag. Kontoret anser vidare att finansiering av den beredskapslagring som styrs av regelmässiga krav, vilket påverkar såväl offentligt ägda som de privata företagen, skall ges full kostnadstäckning av staten.

Stadsledningskontoret delar utredningens slutsats att planeringsförutsättningar för försörjningsberedskap inte är tillräckliga. Stadsledningskontoret efterfrågar planeringsförutsättningar för geografier/markområden/fysisk planering och volymer av tillkommande lagringsbehov, liksom ägandeskapet och ansvaret kopplat till detta. Vidare bedömer stadsledningskontoret att det krävs tydlig en reglering av hur avtal ska upprättas inom energibranschen för att säkerställa tjänsteleveranser under höjd beredskap.

Stadsledningskontoret är positivt till förslaget att MSB blir styrelsemyndighet och vill tillägga att kommuner behöver vara representerade i styrelsen.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Sammanfattning

Förslagen i korthet

En av huvuduppgifterna för en funktion med ansvar för den nationella samordningen av försörjningsberedskapen är enligt våra förslag att ta fram en nationell försörjningsanalys avseende Sveriges samlade behov av försörjningsviktiga varor och tjänster. Samråd med Försvarsmakten ska ske i frågor som rör Försvarsmaktens behov av civila resurser. Analysen ska innehålla förslag på åtgärder som behövs för att säkerställa samhällets tillgång till de varor och tjänster som identifierats.

En ytterligare uppgift för den nationellt samordnande funktionen är enligt våra förslag att tillhandahålla en kontaktpunkt dit företag kan vända sig för att få information eller vägledning om var de kan få information om produkt- och tjänstespecifika regler, certifiering och testning, licenser, dispenser och tillfälliga regelförenklingar för produktion av försörjningsviktiga varor och tjänster samt möjlighet till finansiellt stöd för innovation.

Vidare föreslår vi att den nationellt samordnande funktionen ska beredskapslagra varor som är försörjningsviktiga och som inte omfattas av någon annan myndighets ansvarsområde samt bedriva uppdragsverksamhet genom att tillhandahålla beredskapslagringstjänster åt statliga myndigheter. Uppdragsverksamheten ska finansieras med avgifter.

Med utgångspunkt i dessa uppgifter är vårt förslag att ansvaret för den nationella samordningen av försörjningsberedskapen ska ges till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Den tillkommande verksamheten medför ett förslag på att MSB ska ombildas till en styrelsemyndighet och att det ska inrättas ett rådgivande organ – ett försörjningsberedskapsråd – i myndigheten.

Vi lämnar även förslag på uppgifter till andra statliga myndigheter än MSB. Beredskapsmyndigheterna och vissa sektorsansvariga myndigheter enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap ska ta fram behovs- och försörjningsanalyser som ska ligga till grund för MSB:s nationella försörjningsanalys. Länsstyrelsernas analyser ska omfatta kommuners och regioners behov av försörjningsviktiga varor och tjänster och länsstyrelserna får en författningsreglerad möjlighet att begära in sådana uppgifter från kommuner och regioner. Vidare ska den försörjningsanalys som Trafikverket får i uppgift att göra även omfatta transporter (transportörer och logistikcentrum).

För att möjliggöra för beredskapsmyndigheterna att få del av nödvändig information från näringsidkare för sitt analysarbete föreslår vi att samtliga beredskapsmyndigheter med undantag för Säkerhetspolisen blir så kallade totalförsvarsmyndigheter och att lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen utökas till att även omfatta planeringen av försörjningsberedskapen.

Ett ytterligare förslag är att det ska framgå av Upphandlingsmyndighetens instruktion att myndighetens upphandlingsstöd ska bidra till att krisberedskaps- och totalförsvarsaspekter säkerställs i upphandling av samhällsviktig verksamhet och sådan verksamhet som är nödvändig för totalförsvarsvaret. Vidare föreslår vi att regeringen ger Kommerskollegium i uppdrag att undersöka tänkbara åtgärder som kan säkerställa handelsflöden även under störda förhållanden.

För att möjliggöra en sammanhängande planering av försörjningsberedskapen föreslår vi slutligen att regeringen uppdrar åt MSB att i samråd med Försvarsmakten precisera planeringsantaganden för försörjningsberedskapen inom ramen för gällande politiska inriktning för civilt försvar och försörjningsberedskap.

Alla måste bidra

Försörjning med varor och tjänster är en fundamental del av samhällets funktionalitet och en stor del av varu- och tjänsteförsörjningen utgör samhällsviktig verksamhet som under normala förhållanden sker i näringslivets regi. Även i krissituationer som följer av eller leder till omfattande störningar i försörjningen med varor och tjänster kommer samhället att vara beroende av näringslivets verk-

samhet och leveransförmåga. För ett handelsberoende land som Sverige är det centralt att de globala handelsflödena upprätthålls. Även när försörjningen med varor och tjänster utsätts för störningar är det angeläget att i största möjliga utsträckning upprätthålla handeln, inte minst för att förbättra möjligheterna att hantera störningarna. En störning kan emellertid vara av sådan karaktär att handel med omvärlden inte räcker till för att hantera uppkomna bristsituationer. För sådana situationer behöver samhället ha beredskap i form av exempelvis beredskapslager och förberedd produktionsomställning.

Ansvaret för att planera och skapa en beredskap för samhällets mest nödvändiga varu- och tjänsteförsörjning i allvarliga krissituationer måste vila på staten i första hand. Samtidigt är den verksamhet som bedrivs i flera företag, kommuner och regioner samt andra organisationer avgörande för att upprätthålla grundläggande funktioner i samhället. Försörjningsberedskapen omfattar alltså såväl statlig som privat och kommunal verksamhet.

Förslagen vi lägger fram är av långsiktig, utvecklande karaktär. Att bygga upp en väl fungerande försörjningsberedskap i alla berörda sektorer tar tid. På sikt ska våra förslag kunna leda till att ändamålsenliga åtgärder vidtas i den omfattning som krävs för att bygga upp en stark försörjningsberedskap. I ett omvärldsläge med krig i Europa och med erfarenheterna från en flerårig pandemi under de senaste åren är det samtidigt uppenbart att arbetet i vissa avseenden måste påbörjas oberoende av våra förslag. I flera fall går det inte att vänta på att våra förslag ska få genomslag innan arbete med att tillgodose uppenbara specifika behov inleds. Det är ett skäl till att försörjningsberedskapen inledningsvis behöver rikta in sig på de viktigaste samhällsfunktionerna och den samhällsviktiga verksamhet som bär upp dessa funktioner. Vi har under utredningens gång också sett att initiativ tagits på flera områden och att arbetet med att stärka försörjningsberedskapen har påbörjats i vissa delar.

Förslagen kan väntas få konsekvenser för vissa statliga och kommunala myndigheter när det exempelvis gäller personalresurser, kompetensbehov, kontakter med näringslivet eller hantering av säkerhets-skyddsklassificerad information.

En viktig avgränsning för vårt arbete har varit att inte göra sektorsspecifika analyser av vilka varor som Sverige bör ha en försörjningsberedskap för, eller vilka prioriteringar som bör göras inom en viss samhällssektor. Sektorsspecifika frågeställningar hanteras bäst av

myndigheterna inom respektive sektor. Det har inte heller ingått i vårt uppdrag att föreslå hur försörjningsberedskapen ska dimensioneras i stort eller beräkna kostnader för den.

I betänkandet använder vi begreppet *försörjningsberedskap* om den verksamhet som syftar till att vid fredstida krissituationer och höjd beredskap (och då ytterst krig) upprätthålla den försörjning av varor och tjänster som är nödvändig för befolkningens överlevnad, för att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna eller för att bidra till det militära försvarets förmåga.

Den nationellt samordnande funktionen för försörjningsberedskapen

MSB ska ansvara för den nationella samordningen av försörjningsberedskapen

I betänkandet har kapitlen med förslag på uppgifter till en nationellt samordnande funktionen för försörjningsberedskapen placerats före det kapitel i vilket vi tar ställning till vilken samhällsaktör som ska få ansvaret för den nationella samordningen. Uppgifterna har nämligen varit utgångspunkten för vår bedömning av hur den nationellt samordnande funktionen lämpligen bör organiseras.

Utifrån de uppgifter vi identifierat, och efter att noga ha övervägt för- och nackdelar med MSB och andra alternativ, är vårt förslag att funktionen ska inrättas vid MSB. Försörjningsberedskapen är en del av såväl krisberedskapen som det civila försvaret, och andra alternativ som vi övervägt medför enligt vår bedömning en alltför svår gränsdragningsproblematik i förhållande till MSB:s nuvarande uppdrag både nationellt och internationellt.

MSB ombildas till en styrelsemyndighet

Som en konsekvens av de uppgifter som vi föreslår ska tillkomma MSB föreslår vi att myndigheten ombildas till en styrelsemyndighet. Vi ser ett behov av bredd i form av olika ledningskompetenser i den nya verksamheten, som förväntas leda till åtminstone indirekt omfattande finansiellt ansvar med betydande påverkan på flera samhällssektorer.

Ett försörjningsberedskapsråd inrättas

För att de aktörer som berörs närmast av försörjningsanalysverksamheten ska få bra förutsättningar för samarbete inom försörjningsberedskapen, behövs ett forum på myndighetsnivå för att kunna utveckla samarbetet i frågor som rör försörjningsberedskapen mellan statliga myndigheter och näringslivet. Forumet ska vara ett rådgivande organ till MSB i rollen som nationellt samordnande funktion. Vi föreslår därför att det inrättas ett försörjningsberedskapsråd vid MSB.

Uppgifter som tillkommer MSB i egenskap av nationellt samordnande funktion för försörjningsberedskapen

Nationell försörjningsanalys

För att få kunskap om samhällets försörjningsförmåga ska MSB, vartannat år, ta fram en nationell försörjningsanalys. Analysen ska ge en sektorsövergripande bild av samhällets samlade behov av och tillgång till försörjningsviktiga varor och tjänster. Den nationella försörjningsanalysen ska även omfatta sådana varor och tjänster som inte ingår i någon annan myndighets ansvarsområde – så kallade övriga varor och tjänster. Analysen ska innehålla förslag på åtgärder som behöver vidtas för att säkerställa tillgången till de varor och tjänster som identifierats samt förslag på hur dessa åtgärder bör prioriteras. Analysen ska utgöra ett beslutsunderlag för regeringen i arbetet med att stärka försörjningsberedskapen.

Grunden för den nationella försörjningsanalysen ska vara de försörjningsanalyser som vi föreslår ska tas fram av vissa sektorsansvariga myndigheter (försörjningsanalysmyndigheter). Försörjningsanalysmyndigheterna ska skicka sina analyser till MSB senast i slutet av september månad varje udda år. Vi föreslår att MSB ska rapportera den nationella försörjningsanalysen till Regeringskansliet senast den 1 mars året därpå, det vill säga varje jämnt år. Det sammanfaller i tid med inlämningen av det årliga budgetunderlaget till regeringen.

En kontaktpunkt för företag

Vi föreslår att MSB inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap ska tillhandahålla en kontaktpunkt för företag. Genom funktionen ska företagen kunna få hjälp med vart de kan vända sig för att få information om:

- produkt- och tjänstespecifika regler,
- certifiering och testning,
- licenser,
- dispenser och tillfälliga regelförenklingar för produktion av försörjningsviktiga varor och tjänster,
- möjlighet till finansiellt stöd för innovation.

Beredskapslagring

Det kan förväntas att försörjningsanalyserna kommer att identifiera varor som behöver beredskapslagras i statlig regi eller genom avtalade tjänster från företag. En del av varorna kommer tydligt att falla inom ramen för beredskapsmyndigheters ansvarsområden. Vissa av de identifierade varorna kommer dock inte att kunna kopplas till någon särskild myndighet. Vi föreslår att MSB ska upprätta och upprätthålla statliga beredskapslager för lagring av försörjningsviktiga varor som inte omfattas av någon annan myndighets ansvarsområde, inom ramen för försörjning med *övriga varor och tjänster*.

I de fall beredskapslagring sker i regi av en annan myndighet än MSB, ska myndigheten kunna lämna stöd till andra myndigheter exempelvis genom att bistå med kunskap och information kring beredskapslagring.

När varor som redan är beredskapslagrade behöver användas i en krissituation, och ansvaret för beredskapslagringen ligger hos myndigheter under regeringen, bör regeringen besluta om användningen om det saknas särskilda skäl för att myndigheten beslutar om det.

Uppdragsverksamhet

Vi föreslår att MSB ska få utföra beredskapslagring med tillhörande tjänster på uppdrag av andra statliga myndigheter. MSB ska ta ut avgifter för uppdragsverksamheten och få disponera avgiftsinkomsterna.

Uppgifter som tillkommer andra aktörer

Försörjningsanalyser ska identifiera behov av åtgärder och ligga till grund för den nationella försörjningsanalysen

Vi har försökt undvika att lägga förslag som utgår från en teoretisk eller enbart historisk grund utan förankring i de faktiska behoven av åtgärder. För att få den sektorsövergripande överblick som behövs för att säkerställa att de främsta behoven av åtgärder fångas upp återstår ett omfattande analysarbete i respektive sektor. En enhetlighet i det arbetet och en prioritering av effektiva åtgärder som stärker försörjningsförmågan behövs också. Det kräver nationell samordning av arbetet. Detta har lett fram till våra förslag om *försörjningsanalyser*, som ska kunna utgöra beslutsunderlag för att åtgärda brister i försörjningsförmågan. MSB ges rätt att meddela föreskrifter om analysarbetet.

Försörjningsanalyserna inleds med behovsanalyser

Första ledet i en försörjningsanalys är att göra *behovsanalyser* inom för samhället centrala områden för varu- och tjänsteförsörjning i fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. I ett andra led av försörjningsanalysen måste behovsanalysen ställas mot tillgången till de identifierade försörjningsviktiga varorna och tjänsterna i dessa situationer, för att därefter kunna leda till slutsatser om ett eventuellt behov av åtgärder.

Behovsanalyserna omfattar identifiering av dels försörjningsviktiga varor och tjänster, dels företag som bedriver samhällsviktig respektive totalförsvarsviktig verksamhet.

Försörjningsanalyserna ska bidra till att ge en samlad kunskap om Sveriges försörjningsförmåga i olika krissituationer.

I analysarbetet kommer ställningstaganden att behöva tas till ett brett spektrum av frågor. Det kan gälla vilka varor som är försörjningsviktiga, om varorna lämpar sig för beredskapslagring och hur staten

lämpligast avtalar tjänster om omsättningslagring i ordinarie verksamhet. Det kan också gälla huruvida en vara lämpar sig att producera vid krissituationer, om det är möjligt att förbereda en omställning till sådan produktion och hur staten kan avtala sådana förberedelser. Underlag om åtgärdernas behov av finansiering bör också åtfölja sådana förslag.

Försörjningsanalyser ska göras inom den nya beredskapsstrukturen

Vi föreslår att arbetet med försörjningsanalyser ska utgå från den myndighetsstruktur för samhällets krisberedskap och civilt försvar som började gälla den 1 oktober 2022 men begränsas till följande beredskapssektorer:

- Elektroniska kommunikationer och post,
- Energiförsörjning,
- Finansiella tjänster,
- Hälsa, vård och omsorg,
- Livsmedelsförsörjning och dricksvatten,
- Transporter.

Förslaget innebär att de sektorsansvariga myndigheterna för dessa beredskapssektorer blir försörjningsanalysmyndigheter och därmed får till uppgift att göra försörjningsanalyser för respektive beredskapssektor ovan. Arbetet ska ske i samverkan med övriga myndigheter i beredskapssektorn. Grunden för analysarbetet utgörs av de behovsanalyser som beredskapsmyndigheterna ska ta fram. Behoven i kommuner och regioner ska fångas upp i länsstyrelsernas arbete med behovsanalyser.

Samråd om Försvarsmaktens behov av civila resurser

Försörjningsberedskapen behöver säkerställa att Försvarsmakten får tillgång till den försörjning av de civila varor och tjänster som myndigheten behöver för att lösa sina uppgifter i krig. Vi föreslår därför

att försörjningsanalysmyndigheterna ska samråda med Försvarsmakten om dessa behov.

Rapportering av analyserna

Arbetet med behovs- och försörjningsanalyser ska bedrivas kontinuerligt. För att åstadkomma en rimlig balans mellan den tid som analysarbetet kommer att kräva och behovet av att ha tillgång till aktuell kunskap om den nationella försörjningsförmågan föreslår vi att rapportering ska ske vartannat år.

Behovsanalyserna ska skickas till de sektorsansvariga myndigheterna vid samma tidpunkt som beredskapsmyndigheterna redan i dag är ålagda att rapportera sina risk- och sårbarhetsbedömningar, det vill säga senast i slutet av september månad varje jämnt år.

De sektorsansvariga myndigheternas försörjningsanalyser, som ska baseras på behovsanalyserna, ska rapporteras ett år senare till MSB och Regeringskansliet.

En utökad uppgiftsskyldighet för myndigheter under regeringen och för kommuner och regioner

Försörjningsanalyserna ska enligt våra förslag grunda sig på de behovsanalyser som beredskapsmyndigheterna tar fram. Alla myndigheter är inte beredskapsmyndigheter och det kan tänkas uppstå situationer där de sektorsansvariga myndigheterna som ska göra försörjningsanalyser, samt MSB, behöver vissa uppgifter från myndigheter som inte ingår i det nya beredskapsstrukturen. Av det skälet föreslår vi att statliga myndigheter under regeringen – med vissa undantag – ska vara skyldiga att på förfrågan från någon av de myndigheter som ska göra försörjningsanalyser lämna information om sina behov av försörjningsviktiga varor och tjänster.

Enligt våra förslag ska länsstyrelsernas behovsanalyser inkludera behoven av försörjningsviktiga varor och tjänster hos kommunerna och regionerna. Det förutsätter att länsstyrelserna har möjlighet att få del av sådana uppgifter. Vi föreslår därför att det i lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap införs en skyldighet för kommuner och regioner att på begäran av länsstyrelsen lämna informa-

tion om sina behov av försörjningsviktiga varor och tjänster. MSB får rätt att meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten.

En utökad möjlighet att inhämta uppgifter från näringsidkare

Tillämpningsområdet för lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen utökas

De myndigheter som enligt våra förslag ska göra behovs- och försörjningsanalyser behöver ha möjlighet att få del av vissa uppgifter från näringsidkare som är av betydelse för försörjningsberedskapen. Enligt vår bedömning finns begränsningar i befintliga regelverk som leder till att myndigheterna enligt nuvarande ordning inte kommer att ha möjlighet att begära in de uppgifter som behövs för analysarbete. Vi föreslår därför att tillämpningsområdet för lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen utökas till att även omfatta planeringen av försörjningsberedskapen.

En utökning av antalet totalförsvarsmyndigheter

Förslaget om att beredskapsmyndigheterna ska ta fram behovsanalyser inkludera behoven av försörjningsviktiga varor och tjänster inom ansvarsområdet. Ansvarsområdet avser inte bara den egna verksamheten utan hela det område som myndigheten verkar inom, eller har något slags ansvar för. Det kommer därför att inkludera behoven av försörjningsviktiga varor och tjänster även hos vissa näringsidkare.

Möjligheten att begära in upplysningar från näringsidkare enligt lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen tillfaller de så kallade totalförsvarsmyndigheterna. Enligt nuvarande ordning är inte alla beredskapsmyndigheter totalförsvarsmyndigheter. För att det ska vara möjligt för beredskapsmyndigheterna att begära in upplysningar från näringsidkare för sitt analysarbete föreslår vi att de beredskapsmyndigheter (med undantag för Säkerhetspolisen) som inte redan i dag är totalförsvarsmyndigheter läggs till i listan över totalförsvars-

myndigheter i förordningen (1982:1005) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen.

Övriga förslag

Uppdrag till MSB för att utveckla delar av försörjningsberedskapen

De nu gällande planeringsantagandena som utgår från regeringens inriktning för totalförsvaret och för det civila försvaret är inte tillräckligt precisa för att ligga till grund för arbetet med försörjningsanalys. Vi föreslår därför att regeringen ger MSB i uppdrag att i samråd med Försvarsmakten precisera planeringsantaganden för försörjningsberedskapen inom ramen för gällande politiska inriktning för civilt försvar och försörjningsberedskap.

För att åtgärder ska kunna vidtas inför och vid allvarliga störningar i leveranskedjor behöver en försörjningsrelaterad lägesbild upprättas. En sådan lägesbild bör uppdateras löpande och vid behov innehålla förslag på åtgärder, som kan beslutas av regeringen eller berörda myndigheter. För att beslut om åtgärder ska kunna fattas i tid är det viktigt att det finns en struktur för tidig förvarning. Vi föreslår därför att regeringen ger MSB i uppdrag att undersöka vad som krävs för att myndigheten ska ha möjlighet att lämna lägesbilder för att åtgärder ska kunna vidtas inför och vid allvarliga störningar i leveranskedjor.

Transporter i fredstida krissituationer och vid höjd beredskap

Till skillnad från vad som gäller för transportinfrastrukturuområdet saknas det i stor utsträckning en myndighet med ett ansvar för att tillgodose totalförsvarets behov av transporter under kriser och i krig. Detta skapar osäkerhet om tillgängligheten vid sådana situationer och riskerar att leda till en bristfällig försörjningsförmåga. Vi föreslår därför att den försörjningsanalys som Trafikverket får i uppgift att göra enligt vårt förslag även ska omfatta transporter (transportörer och logistikcentrum).

Kommerskollegium får i uppdrag att analysera åtgärder för att säkerställa handelsflöden

Handelsflöden är en central del av samhällets försörjningsförmåga också i fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. Åtgärder som syftar till att säkerställa handelsflöden av försörjningsviktiga varor och tjänster till och från Sverige kan därmed utgöra en viktig del av försörjningsberedskapen.

Vi föreslår därför att regeringen ger Kommerskollegium i uppdrag att analysera möjliga åtgärder för att i största möjliga utsträckning säkerställa handelsflöden och undersöka om det finns skäl att återuppta ett arbete tillsammans med andra myndigheter för att förbereda sådana åtgärder.

Bättre stöd i upphandling och avtalsskrivning

Upphandling av varor och tjänster är centralt för uppbyggnaden av försörjningsberedskapen. Vi föreslår att det tydligt ska ingå i Upphandlingsmyndighetens uppgifter att det upphandlingsstöd som myndigheten ger till upphandlande myndigheter, enheter och leverantörer även ska bidra till att krisberedskaps- och totalförsvarsaspekter säkerställs i upphandling av samhälls- och totalförsvarsviktig verksamhet.

Finansieringsfrågor

Avgiftsfinansiering av viss specifik beredskap är möjlig

Utredningen ska enligt direktiven pröva möjligheten att finansiera samhällets försörjningsberedskap med avgifter. Avgiftsfinansiering av viss beredskap förekommer i dag i några väl avgränsade verksamheter. Vår analys pekar på att avgiftsfinansiering kan användas sektorsvis om villkoren för betungande avgifter är uppfyllda. Det är dock inte möjligt att tillämpa avgiftsfinansiering på samhällets försörjningsberedskap i sin helhet.

Försörjningsberedskapen behöver inte några särskilda finansieringsformer

Vi bedömer att finansieringsformerna beredskapsersättning, beredskapslån och beredskapsgarantier enligt förordning (1982:517) inte behövs med de möjligheter som existerande generella finansieringsformer erbjuder. MSB:s upphandling av tjänster i syfte att upprätthålla eller stärka landets försörjningsberedskap behöver inte styras genom en särskild förordning. Vi föreslår därför att förordningen ska upphöra att gälla.

Finansieringsprinciper för försörjningsberedskapen

Vid beslut om och utformningen av åtgärder som rör försörjningsberedskap bör staten utgå från ett antal principer om finansieringsansvar. Staten bör genom sina beslut bestämma gränsdragningen mellan principerna. De principer vi föreslår är:

1. Staten bär huvudansvaret för försörjningsberedskapen. Staten ansvarar därför huvudsakligen för finansieringen av de åtgärder för att stärka försörjningsberedskapen som staten prioriterar och som inte är författningsreglerade.
2. Staten kan ersätta externa deltagare för betydande kostnader att delta i planerings- och övningsverksamhet som staten anordnar om det krävs för att säkerställa deras deltagande.
3. Enskilda och icke-statliga aktörer inklusive kommuner och regioner kan förväntas att på egen bekostnad upprätthålla en viss grundberedskap för att hantera mindre störningar i sin verksamhet.
4. För kommuner och regioner gäller den kommunala finansieringsprincipen för stadigvarande förändringar av det kommunala ansvaret. För aktivitetsbaserade åtgärder som kräver statlig styrning bör i stället riktade bidrag användas.
5. Företag ansvarar i normalfallet själva för finansieringen av författningsreglerade skyldigheter att vidta beredskapsåtgärder.

§ 284 Ärendenummer EXF-2023-02619

Yttrande till kommunstyrelsen över SOU 2023:50 En modell för svensk försörjningsberedskap

Beslut

Enligt exploateringsförvaltningens förslag:

1. Exploateringsnämnden tillstyrker förslaget över SOU 2023:50 En modell för svensk försörjningsberedskap utifrån exploateringsförvaltningens tjänsteutlåtande och översänder tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som exploateringsnämndens eget yttrande.
2. Exploateringsnämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Justering

Denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

Handling

Exploateringsförvaltningens tjänsteutlåtande 2023-10-30

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2023-11-20

Vid protokollet

Sekreterare

Sirpa Bernhardsson

Ordförande

Robert Hammarstrand (S)

Justerande

Patrik Höstmad (D)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-10-30

Diarienummer EXF-2023-02619

Handläggare

Nina Skoger

Telefon:

E-post: nina.skoger@exploatering.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över remiss SOU 2023:50 En svensk modell för försörjningsberedskap

Förslag till beslut

I Exploateringsnämnden

1. Exploateringsnämnden tillstyrker förslaget över SOU 2023:50 *En modell för svensk försörjningsberedskap* utifrån exploateringsförvaltningens tjänsteutlåtande och översänder tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som exploateringsnämndens eget yttrande.
2. Exploateringsnämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Utredningen är en av flera med syfte att skala upp Sveriges totalförsvar och rikets robusthet. Denna utredning inom området civilt försvar/civil beredskap. Tidigare har utredningen Materialförsörjningsstrategi, SOU 2022:24, för det militära försvaret presenterats. Utredningen föreslår att MSB skall få ett uppdrag som nationellt samordnande funktion och kontaktpunkt för försörjningsberedskapen. Utredningen besvarar inte frågor om vilka varor eller volymer av varor som är mest väsentliga och har inte heller haft det uppdraget. Försörjningsanalyser skall genomföras inom sektorerna elektronisk kommunikation och post, energiförsörjning, finansiella tjänster, hälsa/vård/omsorg, livsmedelsförsörjning/dricksvatten och transporter. På lokal nivå skall länsstyrelserna bistå med behovsanalyser och behöver stöd av kommunerna.

Utredningen föreslår att beredskapslagring skall inrättas och tre olika former presenteras som möjliga: avtalad beredskapslagring, beredskapslagring i statlig regi, beredskapslagring i kommunal eller privat verksamhet. Med hänsyn till omvärldsläget uttrycker utredningen att det i flera fall inte går att avvakta att utredningens förslag får genomslag, utan arbete behöver inledas omgående.

Förslagen i utredningen kan förväntas få konsekvenser för vissa statliga och kommunala myndigheter avseende personalresurser, kompetensbehov, kontakter med näringslivet och hantering av säkerhetsskyddsklassificerad information. Förvaltningen bedömer att utredningen kan få konsekvenser för det lokala näringslivet och ev för anspråk på mark.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utredningen tydliggör att staten bär huvudansvaret för försörjningsberedskapen men även att staten kan komma att ersätta externa deltagare för betydande kostnader för att delta i

planerings- och övningsverksamhet som staten anordnar. Enskilda och icke-statliga aktörer kan förväntas att på egen bekostnad upprätthålla en viss grundberedskap för att hantera mindre störningar i egen verksamhet.

För kommuner och regioner gäller den kommunala finansieringsprincipen. För aktivitetsbaserade åtgärder som kräver statlig styrning föreslås riktade bidrag användas. För det fallet att kommuner åläggs pliktlagring i beredskapssyfte föreslås att kommunen ersätts av staten.

Företag ansvarar normalt själva för finansieringen av författningsreglerade skyldigheter att vidta beredskapsåtgärder.

Näringslivskonsekvensanalys

Förvaltningen bedömer att konsekvenserna av utredningens förslag kan få påverkan för näringslivet och företagen i Göteborg. I nuläget är det svårbedömt hur effekten kan falla ut då det är beroende av vägval i styrning såväl nationellt som lokalt. Nedan får därför ses som förvaltningens initiala bedömningar och försiktiga framåtblick.

Förvaltningens initiala bedömning är att de sektorer som av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap pekats ut som samhällsviktiga behöver bedömas som prioriterade¹. Ett flertal av dessa sektorer är också dem där utredningen påtalar att försörjningsanalyser behöver inledas. I takt med att behovs och försörjningsanalyser genomförs av länsstyrelsen på lokal nivå, i samverkan med kommuner och regioner, så bedömer förvaltningen att bilden av samhällsviktiga företag lokalt kan komma att förtydligas.

Förvaltningen ser möjligt att såväl kravställande som urvalskriterier för tilldelning av mark framöver kan behöva kompletteras eller justeras. Såväl krav på verksamheters förmåga/kapacitet som flexibilitet/omställningsförmåga samt villighet att teckna avtal för situationer av beredskap, så kallad avtalad beredskap, är möjligheter som tillämpas av andra offentliga aktörer i syfte att öka näringslivets incitament att bidra till ökad robusthet.

Förvaltningen bedömer att kriterierna för stadens prioritering och urval vid etablering, investering men även omlokalisering av företag kan behöva nyanseras och aktualitetsprövas i ljuset av nytt omvärldsläge. En nyanserad bild kan exempelvis inkludera kriterier för näringsliv som bidrar till samhällsviktiga verksamheter samt utvecklade former för riskanalys rörande stora beroenden.

Beroende på vilken/vilka former för beredskapslagring som inrättas så kan det medföra såväl ökade krav som ökade möjligheter för näringslivet lokalt. En kombination av former för beredskapslagring är också möjlig.

Ett område som visat sig sårbart för störningar är livsmedelsförsörjningen. Livsmedel är även en av de utpekade samhällsviktiga sektorerna. I samverkan med Stadsbyggnadsförvaltningen, Business Region Göteborg, Svensk Handel och aktörerna i dagligvarubranschen har förvaltningen därför bildat Forum dagligvaror. Syftet är att öka

¹ Lista med viktiga samhällsfunktioner - Utgångspunkt för att stärka samhällets beredskap, MSB 2023. [MSB - Listan viktiga samhällsfunktioner.pdf](#)

kunskapen och samverkan kring hur staden och branschen tillsammans kan bidra till ökad robusthet i livsmedelskedjan. Framåtblickande ser förvaltningen att samverkan kring livsmedelsförsörjningen behöver ske i bredare krets av offentliga aktörer och näringsliv lokalt. Förvaltningen ingår gärna i sådan samverkan.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Försörjningsberedskap handlar om förmågan att upprätthålla försörjning av varor och tjänster som är nödvändiga för befolkningens överlevnad, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och att bidra till det militära försvarets förmåga. I händelse av störningar i normala försörjningskedjor så finns det målgrupper i samhället som påverkas mer än andra såsom t ex äldre eller andra med omsorgsbehov och barn och unga som kommunen t ex har ett måltidsansvar för. Den nationella försörjningsförmågan får även påverkan på enskildas förmåga till självhjälp utan stöd från det offentliga.

Kommunens lokala förmåga att samverka med andra aktörer, såväl stat som region och näringsliv för att tillsammans bygga robusthet i försörjningskedjorna är därför av stor betydelse för hur kris eller krig påverkar civilbefolkningen som helhet.

Samverkan

Ärendet föranleder ingen facklig samverkan.

Bilagor

1. SOU 2023:50 En modell för svensk försörjningsberedskap
2. Regeringens bildspel från presskonferens för utredningen

Protokollsutdrag skickas till

stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se.

Märk svaret med stadsledningskontorets diarienummer 0806/23

Ärendet

Förvaltningen har beretts tillfälle yttra sig över remissen En svensk modell för försörjningsberedskap, SOU 2023:50.

Remissvar skall vara stadsledningskontoret tillhanda 2023-11-30. Omedelbar justering begärs därför.

Beskrivning av ärendet

Den 15 december 2020 beslutade riksdagen inriktningen för total försvaret 2021–2025. Utgångspunkten för både det militära som det civila försvaret är att under minst tre månader kunna hantera en sådan säkerhetspolitisk kris i Europa och Sveriges närområde som innebär allvarliga störningar i samhällets funktionalitet samt krig.

Den nu remitterade utredningen avser fördjupning inom området civil försörjningsberedskap i såväl statlig som kommunal och privat regi.

MSBs ges nytt uppdrag och reviderad organisering

MSB får i uppdrag att vara nationell samordningsfunktion för försörjningsberedskap och ett försörjningsberedskapsråd skall inrättas. Myndigheten föreslås att omformas från enrådsmyndighet till styrelsemyndighet och bedöms ha behov av 60 heltidstjänster för sitt nya uppdrag.

Försörjningsanalyser skall tas fram

En huvuduppgift i myndighetens nya uppdrag är att ta fram en nationell försörjningsanalys av landets behov av försörjningsviktiga varor och tjänster. Som underlag för den nationella försörjningsanalysen skall beredskapsmyndigheterna ta fram sina behovs och försörjningsanalyser. Trafikverkets försörjningsanalys skall även omfatta behov av transporter. På lokal nivå skall länsstyrelserna göra behovsanalyser och samverka med kommuner och regioner för att kartlägga och analysera behoven samt identifiera företag som har betydelse för försörjningen på lokal och regional nivå. Som en konsekvens av förslaget ska kommuner och regioner vara skyldiga att på förfrågan från länsstyrelsen lämna den information som länsstyrelserna behöver för att kunna fullgöra sina uppgifter enligt förslaget.

Prioriterade sektorer för försörjningsanalyser är elektronisk kommunikation och post, energiförsörjning, finansiella tjänster, hälsa/vård/omsorg, livsmedelsförsörjning/dricksvatten och transporter.

Beredskapslagring föreslås inrättas

Som beredskapslagring definierar utredningen ”lagerhållning av försörjningsviktiga varor som vid behov ska kunna tas i anspråk vid en fredstida krissituation eller under förhållanden som råder vid höjd beredskap”. MSB skall i sin samordnande funktion bistå myndigheter med kunskap och information om beredskapslagring. Myndigheten skall även utföra beredskapslagring med tillhörande tjänster på uppdrag av statliga myndigheter. Myndigheten skall även kunna upprätta statliga beredskapslager för varor som inte andra myndigheter ansvarar för.

Avtalad beredskapslagring – företagen lagerhåller

Företaget är lagerhållare åt staten för ett omsättningslager. Befintliga lager och distributionskanaler kan användas. Ägandet av varorna kan vara företagets eller statens. Staten har inte direkt kontroll då besittningen är hos företaget. Kan finnas nära slutanvändaren. Staten går in och avtalar om skyldighet lagerhålla vissa varor. Viktigt med kravställandet.

Statlig beredskapslagring

Staten är lagerhållare och ägare av varorna. Längre avstånd till slutanvändare. Hög leveranssäkerhet. Egna lager och distributionskanaler behövs. Höga investeringskostnader. Inte lika lättillgängligt och risk för kassering. Varor som ingen annan myndighet ansvarar för.

Lagstadgad lagerhållning (sk pliktlagring) – kommunal el privat regi

Ingripande åtgärd på den fria marknaden som kräver noggsamma överväganden i förhållande till grundlagar och EU-rätt. I Finland pliktlagras stenkol, råolja, oljeprodukter, naturgas och läkemedel. För energiprodukter är användare, återförsäljare och importörer lagringskyldiga. Lagringsplikts omfattning baseras på en genomsnittlig normalkonsumtion över en bestämd period för respektive varugrupp. Förslag om pliktlagring av sjukvårdsprodukter finns i Sverige ². Livsmedelsverket har bedömt att det bör införas en pliktlagring av kemikalier för rening av dricksvatten på lokal nivå³. Lagerhållning bör ske som omsättningslager och den som lagerhåller bör äga varorna. Kostnader för regioner och kommuners ev pliktlagring bör ersättas av staten.

Regeringsuppdrag om planeringsantaganden föreslås

Utredningen föreslår att regeringen uppdrar åt MSB att i samråd med Forsvarsmakten ta fram planeringsantaganden för försörjningsberedskapen.

Förvaltningens bedömning

Tillstyrker med följande synpunkt från förvaltningen:

Förvaltningen delar utredningens slutsats att planeringsförutsättningar behöver konkretiseras och preciseras. Förvaltningen efterfrågar planeringsförutsättningar för geografier och volymer av tillkommande lagringsbehov. I den mån statliga beredskapslager avses inrättas önskar förvaltningen preciserat om staten då avser äga fastighet och anläggning.

Övriga överväganden

Markägarrollen

Som utövare av markägarrollen till drygt halva Göteborg kommuns areal är sannolikheten stor att förvaltningen berörs i större eller mindre utsträckning av flera av de utredningar som pågår eller presenterats, såväl militärt som civilt. Omvärldsläget medför att förvaltningen arbetar framåtlutat och följer utvecklingen noga. Markägandet är ett starkt verktyg med möjlighet att påverka och bidra till positiv utveckling genom att,

² Hälso och sjukvårdens beredskap

³ Livsmedelsverket, Försörjning av kemikalier inom den svenska dricksvattenproduktionen, 2021, s 25 ff

tillsammans med andra, bygga robusthet och beredskap. Det finns normalt konkurrerande markanspråk på den kommunala markens användning men även ökat statligt intresse för det kommunala ägandet kan noteras.

Det snabbt försämrade omvärldsläget ger upphov till nya perspektiv och frågeställningar som förvaltningen inte har rutiner eller erfarenhet att hantera. En situation förvaltningen delar med andra delar av stadens organisation. I kontexten av totalförsvarets upprustning talas om *sammanhållen totalförsvarsplanering* och att alla aktörer, såväl offentliga som privata behöver bidra⁴. Upprustningen anges pågå under lång tid och utgör på så sätt det ”nya normala”. Det innebär att exploateringsförvaltningens roll som markägare befinner sig i en större kontext än *sammanhållen stadsutveckling eller hela-staden-perspektiv* på kommunnivå, vilket ställer ytterligare krav på förvaltningens förmåga att tänka i flera perspektiv och storheter samtidigt

Markanspråk

En effekt av inrättande av beredskapslager kan vara ökade markanspråk för lagerhållning. Detta kan komma i form av önskad utvidgning av befintliga lager på befintlig plats eller som nya platser för lagerhållning. Intressenten/lagerhållaren kan vara antingen näringsliv eller staten, beroende på former och platser för nya/utvidgade lagervolymer.

Kristina Lindfors
Direktör exploateringsförvaltningen

Marie Persson
Avdelningschef Mark och boende

⁴ Regeringsbeslut 29, 2020-12-17, Fö2016/00864 Fö2017/00850 Fö2019/01291 (delvis) Fö2020/01269 (delvis).

Svar på remiss till kommunstyrelsen gällande SOU 2023:50 - En modell för svensk försörjningsberedskap

§ 134, 806/23

Beslut

I inköps- och upphandlingsnämnden:

1. Förslaget i avsnitt 9.6.2 gällande uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner att på begäran lämna information om sina behov av försörjningsviktiga varor och tjänster till länsstyrelsen avstyrks, med de synpunkter som framgår av förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Övriga förslag i betänkandet En modell för svensk försörjningsberedskap (SOU 2023:50) tillstyrks, med de synpunkter och kommentarer som framgår av förvaltningens tjänsteutlåtande.

Ärendet

Inköps- och upphandlingsnämnden har fått en remiss från stadsledningskontoret för yttrande. Remissen gäller Förvarsdepartementets remiss av betänkandet av *En modell för svensk försörjningsberedskap* (SOU 2023:50). Kommunstyrelsen kommer senare att fatta beslut om Stadens remissvar.

Handlingar

Tjänsteutlåtande den 17 november 2023

Beslutsgång

Ordförande frågar om nämnden kan besluta enligt förvaltningens förslag och finner att det är nämndens beslut.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2023-12-07

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-11-30

Vid protokollet

Sekreterare

Kajsa Sultanova

Ordförande

Eva Ternegren (MP)

Justerande

Sarah Ullmark (M)

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum 2023-11-01

Styrelseremiss från Försvarsdepartementet - En modell för svensk försörjningsberedskap
Diarienummer 0114/23

Beslut,

Styrelsen för Göteborgs Stads Leasing beslutade att

1. Yttrande om Försvarsdepartementets utredning – En modell för svensk försörjningsberedskap - godkänns

Ärendet

Styrelsen för Göteborgs Stads Leasing AB har, av stadsledningskontoret, bjudits in att yttra sig om Försvarsdepartementets utredning – En svensk modell för försörjningsberedskap (SOU 2023:50)

Regeringen beslutade den 2 september 2021 att tillsätta en utredning som ska analysera och föreslå en funktion med ansvar för nationell samordning av försörjningsberedskapen samt utreda principer och former för finansiering av samhällets försörjningsberedskap. Utredningen om nationell samordning av försörjningsberedskapen, överlämnade betänkandet En modell för svensk försörjningsberedskap (SOU 2023:50) i augusti 2023.

Begreppet försörjningsberedskap används, i betänkandet, om den verksamhet som syftar till att vid fredstida krissituationer och höjd beredskap (och då ytterst krig) upprätthålla den försörjning av varor och tjänster som är nödvändig för befolkningens överlevnad, för att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna eller för att bidra till det militära försvarets förmåga.

Underlag för beslut

1. Göteborgs Stads Leasing tjänsteutlåtande med diarienummer 0114/23 daterat 2023-11-01
2. En modell för svensk försörjningsberedskap-sou202350

Beslutet skickas till

Stadsledningskontoret

Vid protokollet

Therese Berglund
2023-11-01

Ordförande
Diana Ghinea

Datum 2023-12-12

Förvarsdepartementet

Diarienummer SLK-2023-00806

fo.remissvar@regeringskansliet.sefo.ssk@regeringskansliet.se

Fö2023/01478

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Förvarsdepartementet - SOU 2023:50 En modell för svensk försörjningsberedskap

Göteborgs Stad är positiv till att frågan om försörjningsberedskap lyfts fram och regleras. Staden är också positiv till förslaget att MSB ska ansvara för den nationellt samordnande funktionen samt förslaget att inrätta ett försörjningsberedskapsråd.

Staden bedömer att försörjningsanalyser är nödvändigt men ser dock en risk att det blir fokus på själva informationsinhämtningen, istället för det som höjer den faktiska beredskapsförmågan. Staden ser också en risk med att det blir en administrativt betungande och kostsam hantering. Göteborgs Stad gör bedömningen att förslaget till utformning av försörjningsanalyser bör avstyrkas. Bedömningen grundas på följande skäl:

- Att få god kvalitet i en analys som grundar sig på att samla in alla kommuners och regioners försörjningsviktiga varor och tjänster bedömer staden som svåruppnåeligt. Kompetensen skiljer sig mellan kommuner och regioner och alla deras tillhörande verksamheter i genomförande av risk- och sårbarhetsanalyser, kartläggning av försörjningsprocesser, identifiering och bedömning av försörjningsrisker, kontinuitetsplanering, analysarbete och prioriteringsförmåga. Detta riskerar att medföra att analysen blir bristfällig.
- Det krävs ett likartat arbetssätt och en tydlig systematik, men även då bedömer staden att det finns en risk att den insamlade informationen inte kommer vara av tillräckligt god kvalitet.
- Att samla information från alla kommuner och regioner om alla deras försörjningsviktiga varor och tjänster bedöms ta tid, vara väldigt omfattande och svårhanterligt för alla parter (kommuner, regioner och Länsstyrelsen) dels i själva insamlandet, dels i hanteringen av den insamlade informationen.

Göteborgs Stad föreslår, som ett första steg, att det sker en central utredning av ett antal typkommuner och typregioners (liten, mellan och stor) försörjningsviktiga varor och tjänster. Stadens bedömning är att en sådan utredning skulle ge ett beslutsunderlag med avsevärt högre kvalitet och därmed ge förutsättningar av vad för varor och tjänster som är försörjningsviktiga och hur stort behovet av dessa är.

Arbetet skulle därtill inte bli lika administrativt tungt och möjlighet skapas till att dra lärdomar till ett nästa steg i de fall det finns behov av att göra en mer djupgående analys av fler kommuners och regioners försörjningsviktiga varor och tjänster.

Göteborgs Stad är positivt till att Trafikverkets försörjningsanalys även ska omfatta transporter och logistikcentrum och vill tillägga att kommuners och regioners roll i kollektivtrafiken behöver förtydligas. Staden vill också understryka den centrala roll som sjöfarten och Göteborgs hamn har för internationella transporter och leveranskedjor. I sammanhanget vill staden också lyfta att hamnen är beroende av att stödjande infrastruktur som vägar och järnvägar finns i tillräcklig omfattning. Det är av stor vikt att analysen av transportaspekterna av försörjningsberedskapen sker ut ett logistikkedjersperspektiv för att Sverige ska kunna säkerställa robusta och tillförlitliga logistikkedjor i händelse av kris eller krig. Denna analys skulle även komma att nyttjas vid planering och strukturering av infrastrukturplanering i fredstid. Hållbara, robusta och effektiva logistikkedjor är en tillgång för landet även i fredstid. Det behöver dock tydliggöras hur behovsanalyser skall utföras och då framför allt gällande samverkan mellan kommunala hamnar, privata terminaloperatörer, de föreslagna beredskapsmyndigheterna och det statliga Trafikverket.

Utfallet av behovsanalyserna inom Transportområdet behöver även samstruktureras och samplaneras med transportscenarier kopplade till världlandsstödet, som eventuellt nya krav och funktioner med anledning av ett svenskt NATO-inträde. Detta eftersom det i grunden i de flesta fall kommer att beröra samma infrastruktur och logistikkedjor.

Finansieringsprinciperna för försörjningsberedskapen enligt förslaget innebär för kommuner och regioner att den kommunala finansieringsprincipen för stadigvarande förändringar av det kommunala ansvaret gäller. För de så kallade aktivitetsbaserade åtgärderna som kräver statlig styrning bör enligt förslaget i stället riktade bidrag användas. Göteborgs Stad bedömer att de uppgifter som åläggs kommuner utifrån utredningens förslag är stadigvarande förändringar och inte aktivitetsbaserade åtgärder. Staden uppfattar att det finns en oklarhet i utredningen i vilken mån det är utredningens uppfattning att kraven är stadigvarande förändringar.

Staden ser det därför en risk att de uppgifter som åläggs kommuner utifrån utredningens förslag inte blir fullt finansierade långsiktigt utan endast finansieras genom tillfälliga riktade bidrag. Staden anser vidare att finansiering av den beredskapslagring som styrs av regelmässiga krav, vilket påverkar såväl offentligt ägda som de privata företagen, ska ges full kostnadstäckning av staten.

Göteborgs Stad delar utredningens slutsats att planeringsförutsättningar för försörjningsberedskap inte är tillräckliga. Staden efterfrågar planeringsförutsättningar för geografier/markområden/fysisk planering och volymer av tillkommande lagringsbehov, liksom ägandeskapet och ansvaret kopplat till detta. Staden bedömer vidare att det krävs tydlig reglering av hur avtal ska upprättas inom energibranschen för att säkerställa tjänsteleveranser under höjd beredskap.

Göteborgs Stad anser att det behövs en analys av hur de olika lagringsformerna ska hanteras ur ett riskperspektiv. Ett resonemang bör föras kring den geografiska spridningens relation till tillgänglighetsfaktorn.

Vidare behövs det någon form av centralt register, oberoende huvudman, för lagerhållning och geografisk spridning, i syfte att tillgodose status och aktörers tillgänglighet.

Göteborgs Stad är positiv till förslaget att MSB blir styrelsemyndighet och vill tillägga att kommuner behöver vara representerade i styrelsen.

För kommunstyrelsen